

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев2 3557/2022
04.10.2023. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Јелице Бојанић Керкез, председника већа, Весне Станковић и Радославе Мађаров, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Милош Стојадиновић, адвокат из ..., против туженог АД „Железнице Србије“ Београд, чији је пуномоћник Љиљана Попадић, адвокат из ..., ради поништаја решења, враћања на рад и накнаде штете, одлучујући о ревизији туженог изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 2263/21 од 28.01.2022. године, у седници већа одржаној дана 04.10.2023. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија туженог изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 2263/21 од 28.01.2022. године.

Образложење

Пресудом Првог основног суда у Београду П1 број 3733/17 од 24.09.2020. године, исправљеном решењем истог суда П1 број 3733/17 од 04.02.2021. године, ставом првим изреке усвојен је тужбени захтев тужиоца и поништено решење туженог о отказу уговора о раду број .. од 25.05.2011. године као незаконито, и обавезан тужени да тужиоца врати на рад. Ставом другим изреке, обавезан је тужени да тужиоцу исплати на име накнаде штете због неисплаћених месечних зарада за период од 11.06.2011. године, до 30.04.2019. године, укупан износ од 2.261.400,77 динара, са законском затезном каматом на појединачне износе ближе одређене овим ставом изреке почев од дана доспелости сваког појединачног износа, до исплате, као и да у корист тужиоца на досуђене износе и за период од 11.06.2011. године, до 30.04.2019. године, уплати Републичком Фонду за пензијско и инвалидско осигурање доприносе за пензијско инвалидско осигурање, Фонду за здравствено осигурање доприносе за здравствено осигурање и Националној служби за запошљавање доприносе за случај незапослености. Ставом трећим изреке, обавезан је тужени да тужиоцу накнади трошкове парничног поступка у укупном износу од 365.250,00 са законском затезном каматом од извршности до исплате. Ставом четвртим изреке, тужилац је ослобођен обавеза плаћања судских такси.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж1 2263/21 од 28.01.2022. године одбијена је као неоснована жалба туженог и потврђена пресуда Првог основног суда у

Београду ПП број 3733/17 од 24.09.2020. године, исправљена решењем истог суда ПП број 3733/17 од 04.02.2021. године, у ставу првом, другом и трећем изреке

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужени је благовремено изјавио ревизију због битних повреда одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Испитујући побијану пресуду у границама ревизијских навода у смислу одредбе члана 408. и 441 Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“, бр. 72/11, ... 18/20) – у даљем тексту: ЗПП, Врховни суд је утврдио да је ревизија туженог неоснована.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности, а у поступку пред другостепеним судом није дошло до пропуста у примени или до погрешне примене које од одредаба овог закона, па нема ни повреде из члана 374. став 1. ЗПП, на коју се ревизијом указује.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је засновао радни однос на неодређено време код туженог 25.07.1984. године и обављао је послове помоћног радника у секцији за вучу возова Тужиоцу је престао радни однос на основу решења о отказу уговора о раду број .. од 25.05.2011. године којим је тужиоцу отказан уговор о раду од 22.06.2003. године, са пратећим анексима због повреде радне обавезе из члана 179 став 1 тачка 2 и 3 Закона о раду, и тачка 13. алинеје 1, 5 и 9 Уговора о раду. У образложењу решења наведено је да је у складу са чланом 180. Закона о раду, тужилац актом од 23.03.2011. године, упозорен о постојању разлога за отказ уговора о раду из члана 179 став 1 тачка 2 и 3 Закона о раду и тачка 13 алинеје 1 . 5 и 9 Уговора о раду и да му је остављен рок од 5 радних дана да се изјасни на наводе из упозорења, а да се у остављеном року није изјаснио на наводе из упозорења. Из повратнице о достави упозорења о постојању разлога за отказ, коју је тужени доставио уз одговор на тужбу, произлази да је упозорење примила мајка тужиоца, јер је уз потпис АА у загради наведено „мајка“. Тужилац је у свом исказу навео да никада није примио упозорење о постојању разлога за отказ јер му нико од укућана с којима живи није исто предао, а тужени, до закључења главне расправе није доказао да је тужиоцу уручио упозорење на неки други начин. Из налаза и мишљења судског вештака економско-финансијске струке од 10.06.2019. године, утврђено је да за утужени период од 11.06.2011. године, до 30.04.2019. године, укупна изгубљена нето зарада тужиоца износи 2.261.400,77 динара, што је све представљено појединачно по месецима са датумима доспелости. Тужилац је тужбени захтев прецизирао према налазу и мишљењу судског вештака.

Полазећи од тако утврђеног чињеничног стања, нижестепени судови су становишта да тужени није тужиоцу доставио упозорење о постојању разлога за отказ уговора о раду у смислу члана члана 185. Закона о раду, јер је тужени упозорење о отказу уговора о раду доставио мајци тужиоца, а не лично тужиоцу, закључења расправе пред првостепеним судом тужени није доказао да је поштована процедура, односно да је упозорење достављено у складу са чланом 185. Закона о раду. Како тужилац није имао могућности да се изјасни на наводе из упозорења, односно како му је онемогућено право на одбрану, то је наведено решење о отказу уговора о раду

незаконито. У складу са одредбом члана 191. Закона о раду, тужени је обавезан да тужиоца врати на рад и да му накнади штету у висини изгубљене зараде за период од 11.06.2011. године до 30.04.2019. године и уплати припадајуће доприносе за обавезно социјално осигурање.

Правилно су нижестепени судови, применом материјалног права из чл. 179. тачка 2, 180, 185. и 191. став 1. Закона о раду („Службени гласник РС“, бр. 24/2005...54/2009) оценили да је тужбени захтев за поништај решења о отказу тужиоцу уговора о раду, враћање на рад и накнаду штете основан.

Неосновано се ревизијом оспорава правилна примена материјалног права.

Чланом 179. тачка 2. Закона о раду, важећег у време доношења побијаног решења, било је прописано да послодавац може запосленом да откаже уговор о раду ако за то постоји оправдани разлог који се односи на радну способност запосленог, његово понашање и потребе послодавца, и то ако запослени својом кривицом учини повреду радне обавезе утврђене општим актом или уговором о раду као и ако запослени не поштује радну дисциплину прописану актом послодавца односно ако је његово понашање такво да не може да настави рад код послодавца.

Чланом 180. истог Закона је прописано да је послодавац дужан да пре отказа уговора о раду у случају из члана 179. тач. 1) - 6) овог закона запосленог писменим путем упозори на постојање разлога за отказ уговора о раду и да му остави рок од најмање пет радних дана од дана достављања упозорења да се изјасни на наводе из упозорења (став 1). У упозорењу из става 1. овог члана послодавац је дужан да наведе основ за давање отказа, чињенице и доказе који указују на то да су се стекли услови за отказ и рок за давање одговора на упозорење (став 2). Ако постоје олакшавајуће околности или ако природа повреде радне обавезе или непоштовање радне дисциплине није довољан разлог за отказ уговора о раду, послодавац може у упозорењу да запосленог обавести да ће му отказати уговор о раду ако поново учини исту или сличну повреду, без поновног упозорења (став 3).

Чланом 185. Закона о раду прописано је да се уговор о раду отказује решењем, у писменом облику, и обавезно садржи образложење и поуку о правном леку (став 1). Решење мора да се достави запосленом лично, у просторијама послодавца, односно на адресу пребивалишта или боравишта запосленог (став 2), а да је, ако послодавац запосленом није могао да достави решење у смислу става 2. овог члана, послодавац дужан да о томе сачини писмену белешку (став 3). У случају из става 3. овог члана решење се објављује на огласној табли послодавца и по истеку осам дана од дана објављивања сматра се достављеним (став 4). Запосленом престаје радни однос даном достављања решења осим ако овим законом или решењем није одређен други рок (став 5).

Смисао упозорења о постојању законских разлога за отказ уговора о раду је да се запосленом стави до знања да је изазвао настанак отказног разлога, те да му се несумњиво омогући да се о томе изјасни. У одсуству упозорења пре доношења решења о отказу уговора о раду или када се упозорење не достави запосленом аналогном применом правила достављања акта о отказу уговора о раду у смислу члана 185. Закона о раду, запосленом је повређено право на одбрану, које је заштићено одредбом

члана 180. Закона о раду, као и чланом 7. Конвенције Међународне организације рада о престанку радног односа на иницијативу послодавца број 158 („Сл. лист СФРЈ“ – Међународни уговори број 4/84 и 7/91) према којој радни однос радника неће престати због разлога везаних за понашање радника или његов рад пре него што му се омогући да се брани од изнетих навода, осим ако се с разлогом не може очекивати од послодавца да му пружи ту могућност.

У конкретном случају, тужени упозорење о постојању разлога за отказ није доставио тужиоцу на начин прописан одредбом члана 185. Закона о раду, будући да је упозорење о постојању разлога за отказ примила мајка тужиоца, а што је утврђено из повратнице у списима предмета коју је тужени доставио уз одговор на тужбу и у којој је поред потписа АА у загради наведено „мајка“, а што је и тужилац тврдио у свом исказу, наводећи да упозорење никада није примио и да му нико од укућана с којима живи није исто предао. У таквој ситуацији тужени је био дужан да о томе сачини писмену белешку и упозорење истакне на огласној табли, а што тужени није учинио, због чега је изостала уредна достава упозорења о постајању разлога за отказ, чиме је тужиоцу ускраћено право на одбрану од отказног разлога.

Како је тужиоцу није омогућено да се изјасни о разлозима за отказ, односно како му је ускраћено гарантовано право на одбрану, правилно је решење о отказу уговора о раду поништено као незаконито и одлучено да је тужени у обавези да тужиоца врати на рад и да му накнади штету у висини изгубљене зараде и уплати припадајуће доприносе за обавезно социјално осигурање, применом члана 191. став 1. Закона о раду.

Без значаја је навод ревизије да су послови помоћног радника у секцији за вучу возова ..., које је тужилац обављао, након статусне промене припали АД за железнички превоз путника Србија Воз и АД за железнички превоз робе Србија Карго, те да тужени није пасивно легитимисан, а будући да је тужилац био у радном односу код тужене и да је оспорено решење о отказу донео тужени.

Како се ни осталим наводима ревизије, не доводи у сумњу правилност и законитост побијане одлуке, будући да је другостепена пресуда донета правилном применом материјалног права, то је Врховни суд на основу одредбе члана 414. став 1. Закона о парничном поступку одлучио као у изреци.

Врховни суд је, применом члана 165. става 1. у вези чланова 153. и 154. ЗПП, одбио захтев туженог за накнаду трошкова ревизијског поступка јер тужени није успео у овом поступку.

**Председник већа – судија
Јелица Бојанић Керкез, с. р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић